

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

פ.

עין משפט נר מצוה

נח א מיי פ"א מהל'
מגינה הלכה ד'
נב ב מיי פ"ב מהל'
מגינה הלכה ט'
ג א מיי פ"ג מהל' ק"פ
הלכה ד'
כ ד טס הלכה ט':

(א) [מנחות טו, ט.] (ב) [לקמן
ט: 5] א [לעיל ע"ט.].
(ד) [מגינה ט, ט.] (ה) [ע"י
פ"ט"ט ב"ב טמ. ט.] ד"ה
א"ל] (ו) [לעיל ע"ט. יומא
ו: ז: מו: זכתי ג'ג].
(ז) [בבבא ז'ג, ט.] (ח) [לקמן
ט: 5].

תורה אור השלם

1. לא תוכל לזבח את
הפסח באחד שעריך
אשר ה' אלהיך נתן ק"ך.
דברים טו ה'
2. ויעשו בני ישראל את
הפסח במוצאי.
במדבר ט ב

הגהות הב"ח

(א) וביאור אפשר נעמד
בשני ימים וז' ד'ל דמ"ד
במקום יש משלומין לפסח
ההוא ולא בשני ימים או דמ"ד
למלך בן מי שהיה ז'
בפסח ראשון למי שיהיה
בדרך רחוקה בפסח ראשון
וק"ל: (ב) תוס' ד"ה
משלומין וכו' על ידי שליח
אלה הנה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה משלומין וקשה
לרבי"א ק"ל ה"א הכל לפי
הכל דמשלומין אין עושין
בבבא ולא בשני ימים או דמ"ד
שלא העלה ה"א בפסח
שני שיטתו העומדים יחד
אילו ושלח העומדים יחד
נצור דל"ן עושין פסח
שני וז"ע:

מוסף תוספות

א. למה משלח אחד מן
הטהורין ועבדי כוליהו
בטומאה. תוס' שא"ך.
ב. הילכך אין מובלת לו
דרך רחוקה שאז מנו כן
ישלח פסחו. טס.
ג. וכשהוא בדרך רחוקה
אינו יכול לעשותו הוא
לעצמו והיו טמא כ' טהור
ומעלת לו דרך רחוקה.
ד. לפסח שני. טז.
ה. [ח"ק] דרש"ן גבי
חגיגה. טז. א. שהרי חז"ן
לידושים. טז. ה. א. וכו'.
ו. ובהא פליגי מי סבר
טומאה דחוויה ולא פקרי
טהורין. טז. ח. והילכך
יש ולו משלומין. טז.

רבינו חננאל

איתמר הו"י ישראל מצד
טהורין ומחצה טמאין
אמר רב מטמאין אחד
מהן בשרין. ואיתא אמר
רב הללו עושין לעצמן
הללו עושין לעצמן. אמר
הכא במאי עסקין כגון
טהורין ומחצה טמאין
הטהורים אחד, ואם תאמר
א"כ הנה הרוב טמאין
יעשו בטומאה. סבר רב
אין היחיד מכריע את
הציבור לטומאה, כלומר
אחד כמי שאינו הוא. א

לא תוכל לזבח את הפסח באחד
אחד היחיד גורם ומעיל בשמיטתו שום
ומילתא מפ' בהוריות (ה): דקאמר ליה
גויס יהיה ממך וכבר נולדו לו כל
השנים חוץ מצנימין הילכך שצט
אחד חשבו כליבור ולא מידתי לשני:
יעשו בטומאה. אף טהורין חס ירלו:
טמאין אחד מהן. כי היכי דניהוו
רוב טמאין וניעבדו כוליהו [בטומאה]:
שפוי טמאין עורפין על טהורין
אחד. דלח חזו טהורים בראשון:
הדר' קושין לדוכסיה. דהוו להו
פלגא ופלגא והללו יעשו לעצמן והללו
יעשו לעצמן: אלא ה"ק כו'. ולעולם
מתנה על מחנה דווקא קמי ויה"ק
רב אי משכחת תנא דלית ליה כמ"ק
דאמר פלגא ופלגא לא עבדי טהורין
בטומאה דקתמי הללו עושין לעצמן
וכרבי יהודה דאמר אין קרבן ציבור
חלוק ממי עבד קהל בטומאה
בראשון לא מפליג למיעבד טהורין
בטומאה דאסור לחלק שנגזר הדבר
דמוכח מילתא בדיחא כשמהרין
אלו מאלו: מטמאין אחד מהן צריך.
ונעבדיה כוליהו בטומאה: שוחטין
וורקין על טמא שרץ. והואל וחזי
לאורתא הילכך אין מריע את
הציבור לטומאה: מחגיגתו. של מחר
שאתה מטמאו כל שבעה: אפשר
דעבדי. מחגיגתו שביעי של פסח
שהוא שמיני שלו דהא כל ז' משלומין
אית ליה: אקסר כולן. הימים של
רגל משלומין של ראשון. וז' ואין
משלומין זה לזה ופלוגתא היא בחגיגה
(דף ט:). ומאן דלית ליה כולן משלומין
לראשון סבר היכא דלא חזי לראשון
תו לא חזי: מאן לייס לך. להשתלח
לדרך רחוקה: וכי עקר משנייה
וסיפיה. אהלו ויהדותו ויהי עבדיה.
מי ישמע לנו להטריח עצמו הילכך
הא עדיפא כרבי: רובן זיני. דלא
מלו למיעבד בראשון: אין שלומין
לפסח הנה בטומאה. ואין הוצין
עושין את השני אפילו טהור: רב
הונא סבר טומאה דחוויה היא
צליבור. ובקושי הוסי' להקריבו
הלכך לא משויין להו בטוהורים
למידתי טמאין לשני: ורב אדא
סבר היסר הוא צליבור. ומשוין
להו בטוהורין ודמו זיני לשני:

לא תוכל לזבח את הפסח באחד
אחד היחיד גורם ומעיל בשמיטתו שום
ומילתא מפ' בהוריות (ה): דקאמר ליה
גויס יהיה ממך וכבר נולדו לו כל
השנים חוץ מצנימין הילכך שצט
אחד חשבו כליבור ולא מידתי לשני:
יעשו בטומאה. אף טהורין חס ירלו:
טמאין אחד מהן. כי היכי דניהוו
רוב טמאין וניעבדו כוליהו [בטומאה]:
שפוי טמאין עורפין על טהורין
אחד. דלח חזו טהורים בראשון:
הדר' קושין לדוכסיה. דהוו להו
פלגא ופלגא והללו יעשו לעצמן והללו
יעשו לעצמן: אלא ה"ק כו'. ולעולם
מתנה על מחנה דווקא קמי ויה"ק
רב אי משכחת תנא דלית ליה כמ"ק
דאמר פלגא ופלגא לא עבדי טהורין
בטומאה דקתמי הללו עושין לעצמן
וכרבי יהודה דאמר אין קרבן ציבור
חלוק ממי עבד קהל בטומאה
בראשון לא מפליג למיעבד טהורין
בטומאה דאסור לחלק שנגזר הדבר
דמוכח מילתא בדיחא כשמהרין
אלו מאלו: מטמאין אחד מהן צריך.
ונעבדיה כוליהו בטומאה: שוחטין
וורקין על טמא שרץ. והואל וחזי
לאורתא הילכך אין מריע את
הציבור לטומאה: מחגיגתו. של מחר
שאתה מטמאו כל שבעה: אפשר
דעבדי. מחגיגתו שביעי של פסח
שהוא שמיני שלו דהא כל ז' משלומין
אית ליה: אקסר כולן. הימים של
רגל משלומין של ראשון. וז' ואין
משלומין זה לזה ופלוגתא היא בחגיגה
(דף ט:). ומאן דלית ליה כולן משלומין
לראשון סבר היכא דלא חזי לראשון
תו לא חזי: מאן לייס לך. להשתלח
לדרך רחוקה: וכי עקר משנייה
וסיפיה. אהלו ויהדותו ויהי עבדיה.
מי ישמע לנו להטריח עצמו הילכך
הא עדיפא כרבי: רובן זיני. דלא
מלו למיעבד בראשון: אין שלומין
לפסח הנה בטומאה. ואין הוצין
עושין את השני אפילו טהור: רב
הונא סבר טומאה דחוויה היא
צליבור. ובקושי הוסי' להקריבו
הלכך לא משויין להו בטוהורים
למידתי טמאין לשני: ורב אדא
סבר היסר הוא צליבור. ומשוין
להו בטוהורין ודמו זיני לשני:

כדיפרישית ומר סבר טומאה נמי מידחיא וקרא משמע הכי איש נדחה ואין ציבור נדחים
לא תוכל לזבח את הפסח באחד
אחד היחיד גורם ומעיל בשמיטתו שום
ומילתא מפ' בהוריות (ה): דקאמר ליה
גויס יהיה ממך וכבר נולדו לו כל
השנים חוץ מצנימין הילכך שצט
אחד חשבו כליבור ולא מידתי לשני:
יעשו בטומאה. אף טהורין חס ירלו:
טמאין אחד מהן. כי היכי דניהוו
רוב טמאין וניעבדו כוליהו [בטומאה]:
שפוי טמאין עורפין על טהורין
אחד. דלח חזו טהורים בראשון:
הדר' קושין לדוכסיה. דהוו להו
פלגא ופלגא והללו יעשו לעצמן והללו
יעשו לעצמן: אלא ה"ק כו'. ולעולם
מתנה על מחנה דווקא קמי ויה"ק
רב אי משכחת תנא דלית ליה כמ"ק
דאמר פלגא ופלגא לא עבדי טהורין
בטומאה דקתמי הללו עושין לעצמן
וכרבי יהודה דאמר אין קרבן ציבור
חלוק ממי עבד קהל בטומאה
בראשון לא מפליג למיעבד טהורין
בטומאה דאסור לחלק שנגזר הדבר
דמוכח מילתא בדיחא כשמהרין
אלו מאלו: מטמאין אחד מהן צריך.
ונעבדיה כוליהו בטומאה: שוחטין
וורקין על טמא שרץ. והואל וחזי
לאורתא הילכך אין מריע את
הציבור לטומאה: מחגיגתו. של מחר
שאתה מטמאו כל שבעה: אפשר
דעבדי. מחגיגתו שביעי של פסח
שהוא שמיני שלו דהא כל ז' משלומין
אית ליה: אקסר כולן. הימים של
רגל משלומין של ראשון. וז' ואין
משלומין זה לזה ופלוגתא היא בחגיגה
(דף ט:). ומאן דלית ליה כולן משלומין
לראשון סבר היכא דלא חזי לראשון
תו לא חזי: מאן לייס לך. להשתלח
לדרך רחוקה: וכי עקר משנייה
וסיפיה. אהלו ויהדותו ויהי עבדיה.
מי ישמע לנו להטריח עצמו הילכך
הא עדיפא כרבי: רובן זיני. דלא
מלו למיעבד בראשון: אין שלומין
לפסח הנה בטומאה. ואין הוצין
עושין את השני אפילו טהור: רב
הונא סבר טומאה דחוויה היא
צליבור. ובקושי הוסי' להקריבו
הלכך לא משויין להו בטוהורים
למידתי טמאין לשני: ורב אדא
סבר היסר הוא צליבור. ומשוין
להו בטוהורין ודמו זיני לשני:

משלחין אחד מהן לדרך רחוקה. פירוש אחד מן הטהורים
מדפיין ויטמאו שרץ וקשה לרבי"א א' אדרבה ישלחו
אחד מן הטמאים לדרך רחוקה להשתא הו טהורין רובא ועבדי
בטהרה דכולה שמעתין אמרינן דמהדרי' אטהרה ותירך דעולא
גופיה אמר לקמן זמי שהיה טמא
(דף ט:). דרך רחוקה לטהור ואין
דרך רחוקה לטמא ולא היה מעיל
שילוח טמא לטהור היה מנעקף
לאותם צנירושלים ואין נראה לר"י
דטעמא דלך דרך רחוקה לטמא לפי
שכשהו צנירושלים נמי אינו יכול
לעשות פסחו אלא ע"י שילוח ב (ט) אבל
הכא יש דרך רחוקה לטמא כיון
דמתנה טמאין ואם היה צנירושלים
היה יכול עצמו לעשות א' אלא נראה
לר"י דמהדרינן שיעשו כולם בראשון
ולא ידחו הטמאין ז':

אתה מרחו מהגריהו. ואם
תאמר והא קיימא לן
בתמיד נשחט (לעיל טז). ערל וטמא
משלחם קרננותיהו ותירך רבי"א
הואיל והיא חובה לצא כרגל יש
דין עולת ראייה דדרשינן בפרק קמא
דחגיגה (דף ט:). דלמא פטור מן
הראיה שנאמר וזמנו טמא והבאתם
שמה כו' ו' ותיא צנירושלים דאיתקש
לעולת ראייה ואם תאמר השתא
כשמשלחהו דרך רחוקה נמי מדחהו
מחגיגתו שאינו יכול לצא ביום טוב
מחוץ לתחום ו' וכיון דלא חזי בראשון
לא חזי בשני ויש לומר דיכול לצא
ולעשות ביום ראשון מה"ט דתחומין
דצנין ועוד נהי דכששילחהו דרך
רחוקה עד שעה שחיתה שלא יכול
לחזור לירושלים מצעוד יום מכל
מקום יכול לצא מן התחום וכנס
למחר ועוד טמא ותיגר דלא חזי בגופו
בראשון לא חזי בשני אבל הנה
מיחזא חזי אלא שאינו יכול לצא
וכי הו יוס ראשון צצנת אף על
זכי דלא חזי אמרינן צללו דברים
(לעיל דף ט:). דעבד צנירין יומי:
עקר משכניהו וסיביה ורחיב.
הך פירכא ליתא למאן
א' דחשיב דרך רחוקה מאיסקופת
עזרה ולחון ואם תאמר ומה
מקנה רואה רב נחמן קסבר דהא
רב נחמן גופיה קסבר צפרק מי
שהיה טמא (לקמן ט:). שוחטין וורקין
על טמא שרץ ויש לומר דקסבר
דלאו משלומין דראשון יניחו
ויכול לעטאותו צמת:

רימא בהא קמיפליגי מר סבר
טומאה דחוויה ומר
סבר טומאה הותרה. השתא
לכולי עלמא טהרה מידחיא ולא
טומאה דליש כי יהיה טמא משמע
דהאיס לצו טמא והציבור טהורים
ומאן דקסר טומאה הותרה מיקרו
שפיר טהורים ו' ומסיק לכולי עלמא
לחוויה מר סבר טהרה מידחיא
אלא עבדי צין צטהרה צין בטומאה:
בראשון

מוסף רש"י

אפילו שבט אחד טמא.
צ"ד ניכסן וס"ל לר'
יורה הלך דומה טומאה
ועשו כולן בטומאה עמו,
לפי שאין קרבן ציבור
חלוק. ולדברי תמטס
טהורים עושין הראשון
והשני עושין פסח שני
(מנחות טו). מטמאין
אחד מהן בשרין.
לכריע רוב ציבור לטומאה
(לקמן ט:). הללו עושין
לעצמן. טהרה, והללו
עושין לעצמן. בטומאה.
טהורים לא עבדי בטומאה
דכוי כבוי, וזכ טהורין
לא עבדי בטומאה, וטמאין
לפי מה דתירו משום
דהו נמי רובא ורובא
לפי מה דתירו (לעיל
ט:). כוליהו תשלומין
דראשון ניגורו. שהי
יוס אחד עשה הכתוב
עקר כולן, דכתיב אומר,
ושלחתי עשה תשלומין
לו (חגיגה ט). טומאה
דחוויה היא בציבור.
לומר נקושי נחית אלא
דחיי עוללה על ידי
שאלות עון, שהיך בפרה
ולא בסיגר גמור (תבתי
טז). אף על פי שקרבן
ציבור דומה ארבה נקושי
הותרה ולא הותר גמור,
וכל נמי דלמינו להדורי
מקדשין שיעשו טהרה
(יומא א: טו: ולעיל טו:
ט:).

רבינו חננאל (המשך)

את השני. ואיתא כ"י נתן
דאמר כל חוקק לראשון
זקול לשני, וכן השני
תשלומין דראשון הוא,
הילכך כשם שראשון לא
עבדו ונתן הפסח שבא
בטומאה לא יאכלו ממנו
זבין וזבות וכו', בשני
נמי לא עבדו דטהרה
דחיההו טמאין לפסח שני,
דחייא אלו עושין את
השני חובין והזבות והנדות
היולדות האנוסין והשוגגין
והמצורעין והמזדריעין
ובועלי נדות ומי שהיה
טמא או בדרך רחוקה,
א"כ למה נאמר טמא דאי
בעי למיעבד לא שבקין
ליה, א"כ למה נאמר
ומי שהיה בדרך רחוקה
מטון מן הכרת. ומריבין
לובין ולזבות מאיש איש,
דחייא יכול לא יהו נדחין
מן הראשון ועושין את
השני אלא טמא ומי
שהיה בדרך רחוקה, ובין
ומצורעין מנין, תייל איש
איש. הלכך כל היכי
דעבדי טהורין בראשון
עבדו טמאין בשני, אבל
אי לא עבדו ראשון אלא
בטומאה, לא עבדי השני
אבל טומאה לא מדחיא
שאר טמאין מן הראשון לשני, הלכך לא עבדו בשני כלל. ורב אדא בר אבהו אמר יש תשלומין לפסח הבא בטומאה. ומי שלא עשה הראשון יעשה השני, דטומאה נמי דחיא, מאי טעמא טמאית מתיים למה עושין השני לפי שלא יכלו לעשות הראשון, ובין ומצורעין נמי כיצא בהן לא יכלו לעשות הראשון ויעשו שני. ובזיל עלמא טומאה דחוויה היא בציבור (ד"א) אפילו טומאה מדחיא דכיון דטמאית מתיים עבדו הראשון כטהורין חשיבי דטומאת מת הנה היא בציבור הלכך שאר הטמאין עושין השני. איתמר רבין זבין ומיעוטן טמאית מתיים. אמר רב טמאית מתיים אין עושין הראשון דהא מיעוטן ניהו ומיעוטן נדחין לפסח שני, בשני נמי לא עבדו דקיימא לן כל היכא דלא עבדו צבור בראשון לא עבדו מיעוטן בשני וכי כתיב ויעשו בני ישראל היכא דאפשר, היכא דלא אפשר חשבין להו כאלו כולן זבין.